

האמנית מיה פרי מאפשרת לצופים שלה להיות פגיעים וכנים - וגם לעצמה

במקום תערוכה שבה היתה אמורה להשתתף, הקימה מיה פרי אתר שבו היא יוצרת, בין השאר, ציורים לבקשת הגולשים. הגישה והסגנון שלה פותחים שיח מרתק ואינטימי

אבי פיטשון | פורסם לראשונה: 01.04.2020 22:45 | עודכן ב: 02.04.2020 12:00

מיה פרי היא אמנית צעירה (25), בוגרת מנשר, שמוכרת גם באנדרגראונד המוזיקלי התל אביבי כחצי מהצמד "לילה". ב-5 במארס, שנייה לפני שהכל השתנה, הספקתי לראות סדרה של רישומיה בפתיחת התערוכה "קוראת לאלה" בבית העיר בתל אביב.

פרי היתה אמורה להיכנס לתוכנית שהות אמן בחלל גלריה רו ארט ולקחת חלק בתערוכה קבוצתית בעלת אופי אינטראקטיבי. התגובה שלה לביטול התוכנית היתה מהירה. ביום שני ה-23 במארס היא השיקה אתר אמנות, סוג של תערוכת יחיד עם כמה "חדרים" ואלמנט אינטראקטיבי.

המונח "אינטראקטיבי" מלווה באסוציאציות על אמני רשת טרנז'ים שחופרים למוות על "מה ההבדל בין מחווה פרפורמטיבית מול קהל ובשידור ברשת" (שאלה שנשאלה גם לפני שנהרסו לכולם החיים וכבר אז זה היה מעצב). אבל הדבר הראשון שקופץ לעין כשנכנסים ל"יו אר סייף" של פרי הוא תחושה אנלוגית חזקה, דבר שאיננו מקרי, איננו מובן מאליו, אבל הכרחי כדי למסגר נכון את האמנות שלה, רובה רישומים.

האתר בנוי באופן שמרני, כמעט פרימיטיבי בפשטותו, והאלמנט האינטראקטיבי נעדר כל ראוותנות ורהבתנות – המינימום הנדרש כדי ליצור את הקומוניקציה שפרי מעוניינת בה: שדה ריק שבו אפשר להקליד משהו שאנחנו מבקשים שהיא תצייר.

עמוד הנחיתה של האתר משול לחדר הראשון שאליו היינו נכנסים אם היתה זו תערוכת גלריה פיזית. כאן אפשר להביט ולנווט בתוך סדרת רישומים של הדירה/חלל הבידוד שבו פרי שוהה. למרות הכותרת המרגיעה והמחבקת, "את/ה/ם בטוח/ה/ים", הרישומים – רובם מונוכרומטיים בעט שחור או כחול ואחד צבעוני בצבעי מים – מטרידים. הם מציגים בפשטות את מפגש הביתי והמוכר עם החדש והמאיים דרך נוכחות של חרקים ענקיים. כשאני אומר "פשטות" אני מתייחס לקו של פרי, שהוא מינימלי, רזה, פנזיני. עם זאת, הדלות לא סותרת תנועה בין מרחבים סגנוניים. רישומים אחדים מזכירים ציור נאיבי, אוטוטידרי או מסוגת שרבוטים-בשולי-מחברת נערתיים. אחרים נראים כמו קומיקס עצמאי, מחתרת. חלק נראים כמו איורים לספרי ילדים, לא בהכרח אידייליים.

בכל אחד מהתת-סגנונות שהזכרתי, כולם מזוהים עם הקו של פרי, יש הרבה עירום נשי (כמעט אין גברים, לבושים או עירומים. אולי שניים. יש יותר בעלי חיים מגברים), שהוא ריאליסטי באורח מתריס. פרי לא מלטפת את העין המביטה והרישומים שלה מלאים איברים רופסים, שיער גוף, תנוחות נכאים. רחוק מאידיאליזציה כלשהי של הגוף האנושי (אם אמנותית ואם מהסוג אליו התרגלנו במדיה חברתית, המדגישה צדדים מחמיאים). בה בעת, זו גם לא גרוטסקה. פרי לא מקצינה. הנשים שלה (וגם הפורטרטים העצמיים) אמיצות בממוצעות שלהן.

בהתחלה זה מאיים – אולי מפני שבמצב בידוד איננו מציגים עצמנו לראווה אלא חושים יום יום את היותנו אנושיים, אנושיים מדי. ואולי זה המנעד הרגשי של המבקר, שמעדיף קומיקס של מארוול על קומיקס מחתרת וחולם על להשתחוות אפיים מול פסלים אירודינמיים ומסוקסים של יורי גגרין מתקופת רוסיה הסובייטית. אבל אחרי שאתה מניח לעצמך לשהות בעולם של פרי זמן מה, זה מפסיק לבלוט, ועולות כל הדקויות האחרות. ולפרי יש טווח מבע.

הרישומים שפרי מבצעת בהזמנה הם למעשה החלל המרכזי של התערוכה, שכתרתו "Calm Down". הצופים הם האוצרים, ולמרות זאת יש לכידות לרוב הרישומים. זה קשור חלקית לכך שיש דמיון מסוים באופי הבקשות; רבים מבקשים ציורים שיביעו כמיהות ופחדים המשותפים לכולנו כעת. שמו של האתר, שם החדר הזה בתוכו והממדים האנושיים שלו מאפשרים ומזמנים במידה רבה את הביטחון והחופש להביע רצון לתרפיה באמנות. לפיכך אפשר לראות עבודות כמו "התקרה היא השמיים", "חיבוק", "רגע משפחתי אינטימי", "אפוקליפסה" ו"שחרר את הפחד".

האלמנט המלכד הנוסף הוא מה שפרי בוחרת לעשות עם הבקשות, שזה באופן טבעי לעררב את הנושא עם עצמה, מה שבא לביטוי בעיקר בדגש על העירום גם כשזה לא חלק ממה שנתבקש. לפעמים זה גובל במה שעשוי להתקבל כגרסה מילניאלית לפמיניזם סיקסטיזי-היפי – בעיקר בציור "Women Hanging Out Together", שבו נראות שלוש נשים (או דיוקן עצמי מפוצל לשלוש?) עירומות סביב מדורה. מאוד פגאני. אמה של פרי גם היא ציירת, והן במקור מארצות הברית (פרי הגיעה לישראל מניו יורק בגיל 10), כך שנפתח מקום לשער השערות לא מבוססות על איזושהי שושלת אמנות נשית עם שורשי בוהמה אמריקאיים. לא נעשה זאת כי פרי לא מתעכבת על המקום הזה. היא הולכת לכיוונים הפוכים כשהיא רוצה – למשל הזוועה (שעשויה להיתפש גם כמצחיקה בגלל האיכות הקומיקסית) של "מקום לנשום", שבו נראה צוואר אשה נמתח עד שראשה נעלם בתוך בטנה.

כן, גם פה יש עיסוק בנשיות שהצד הארכיטיפי בו די מפורש, אבל הוא הופך על פיו את הביחד ההיפי וחושף אימה שמשלבת את מצב הבידוד העכשווי עם הפמיניזם האפל והבוטה של סדרת סרטי "הנוסע השמיני".

בראיון שערכת עם להקת "לילה" ב-2017 אמרה פרי: "אני כותבת על החוויות שלי בתוך גוף של אשה כי אלה החוויות שלי, לא כי יש לי אג'נדה או סטייטמנט על נשיות. וגם לא כי אין לי. כמו שמישהו יכתוב על זה שהוא גר בדטרויט או על זה שיש לו רגל אחת מבלי שזה יהפוך אותו לנציג של משהו". ניכר שזה עדיין נכון.

בציורים אחרים מפתיעה פרי עם דגשים סגנוניים שונים. הציור "בדיוק נפרדנו ואני חושבת עליה", תווה מה היא עושה" מציע עושר צבעוני. "תוכלי בבקשה לצייר אותי עושה את עצמי קוראת אבל בעצם חושבת על משהו" מגיש קו רישומי מפורט בהרבה מהאחרים, היענות לאתגר של תפיסת הבעת פנים מאוד ספציפית.

זוה לא הכל. באגף "ספריית חדר השינה" מעלה פרי מדי יום סריקה של כריכה או עמוד או מקטע מאחד הספרים שבחדר השינה שלה, משתמשת בבידוד כדי לדבר איתנו בעוד ערוץ. ב"קפסולות סאונד" היא מעלה כל יום קטע מוזיקלי. הקטעים אמביאנטיים, ארוכים, מזכירים לי מוזיקה שאני אוהב מלייבל כמו "קראנקי"; לכאורה ההיפך מהסערה הכאוטית של "לילה" אבל זהו מעין היפוך מראה: הנרטיב דומה, מצב הרוח שונה. באגף "החלימו" מעדכנת פרי כמה אנשים החלימו מקורונה נכון לאותו יום. פרי אומרת שאם יש לה אג'נדה היום, זה "ליצור מרחבים רגישים שמאפשרים לאנשים להיות פגיעים וכנים, ולהרגיש בטוחים". זה מצליח לה. יש עוד חדר-שניים באתר שלה. כנסו כנסו.

מיה פרי, youaresafe.net